

4.3 ผลของการพัฒนาแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชารัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย

การนำเสนอผลของการพัฒนาแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชารัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผลของการพัฒนาแนวทางของการเรียนการสอนฯ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็น “การพัฒนาโมเดลการสอน” และผลของการตรวจสอบข้อเสนอแนวทางของการเรียนการสอนฯ ซึ่งก็คือ การให้การยืนยันความเชื่อมั่นต่อ โมเดลการสอนดังกล่าว โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งวิธีการเช่นนี้ถูกเรียกว่า “การตัดสินของผู้เชี่ยวชาญ” หรือ Expert Judgment ดังมีรายละเอียดที่จะได้กล่าวถึงต่อไปนี้

4.3.1 ผลของการพัฒนาแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชารัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย

ผลของการพัฒนาแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชารัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย อันถือเป็นการ “การพัฒนาโมเดลการสอน” ประกอบไปด้วย หัวข้อที่สำคัญ คือ เนื้อหาของคำอธิบายรายวิชา และรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในประการหลังนี้ได้แบ่งย่อยออกเป็น 3 ส่วน คือ เป้าหมาย รูปแบบของการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล ดังมีรายละเอียดที่จะได้กล่าวถึงต่อไปนี้ คือ

4.3.1.1 ด้านเนื้อหาของคำอธิบายรายวิชา

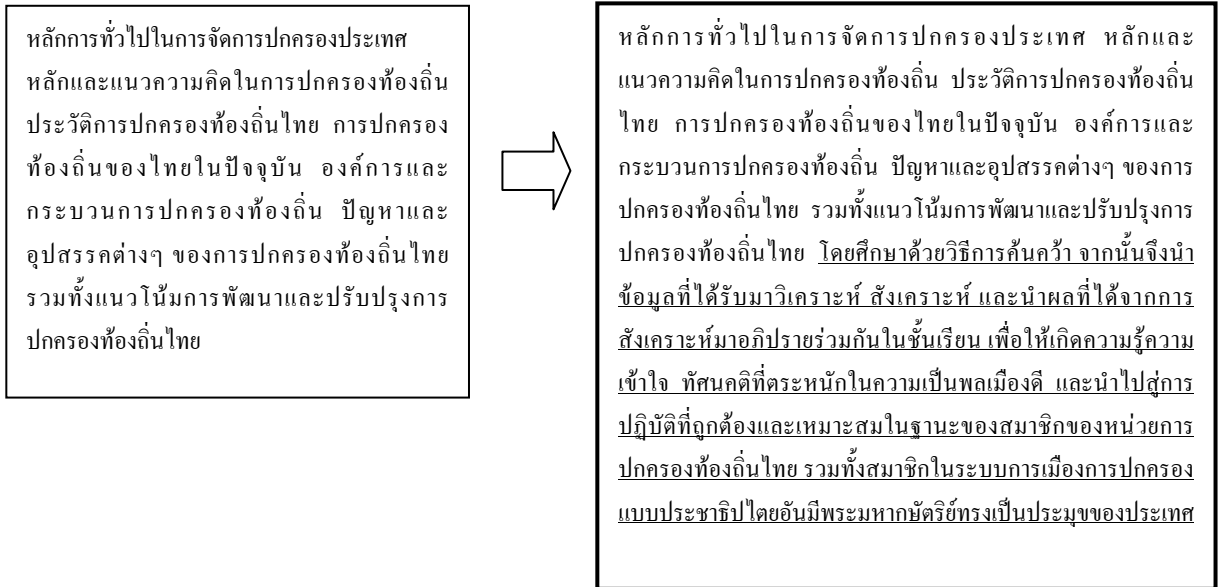
เนื้อหาของคำอธิบายรายวิชาในเอกสารหลักสูตร (มคอ. 2) ประกอบไปด้วย 2 ลักษณะ คือ

1) รายวิชาแบบเชิงเดี่ยว กล่าวคือ จะเป็นเนื้อหาของรายวิชาทางรัฐศาสตร์โดยตรง อาทิ รัฐศาสตร์เบื้องต้น การเมืองการปกครองไทย สิทธิพื้นฐานและประชาสังคม ระบบการเมืองในเอเชียอาคเนย์ และการปกครองท้องถิ่นไทย เป็นต้น

2) รายวิชาแบบเชิงบูรณาการ กล่าวคือ จะเป็นเนื้อหาของสาระวิชารัฐศาสตร์ที่ถูกบูรณาการไว้ในรายวิชาแบบเชิงบูรณาการ อาทิ การเมืองเศรษฐกิจและสังคม สังคมศาสตร์บูรณาการ และวัฒนวิถีแห่งการดำรงชีวิต เป็นต้น

อย่างไรก็ดี วิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ควรจะได้กล่าวถึงเนื้อหาของสาระวิชารัฐศาสตร์ ในเรื่องหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยและเรื่องประชาคมอาเซียน รวมทั้งเนื้อหาดังกล่าวดังกล่าวจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นพื้นฐานเพื่อการต่อยอดองค์ความรู้ด้วยตนเองต่อไป ตามความสนใจเฉพาะบุคคลได้

โดยเนื้อหาของคำอธิบายรายวิชา อาจปรับเปลี่ยนให้แสดงเค้าโครงของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนร่วมด้วยก็ได้ อาทิ รายวิชาการปกครองท้องถิ่นไทย ดังที่ได้แสดงไว้ด้านล่างนี้ หรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ อาจนำไปประนุไว้ในเอกสาร มคอ. 3 (แผนการสอน) แทนก็ได้

ภาพที่ 4.1 เนื้อหาของคำอธิบายรายวิชา

4.3.1.2 ด้านรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน

รูปแบบของการจัดการเรียนการสอน สามารถแบ่งย่อยออกได้เป็น 3 ส่วน คือ เป้าหมาย รูปแบบของการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล ดังมีรายละเอียดที่จะได้กล่าวถึงต่อไปนี้ คือ

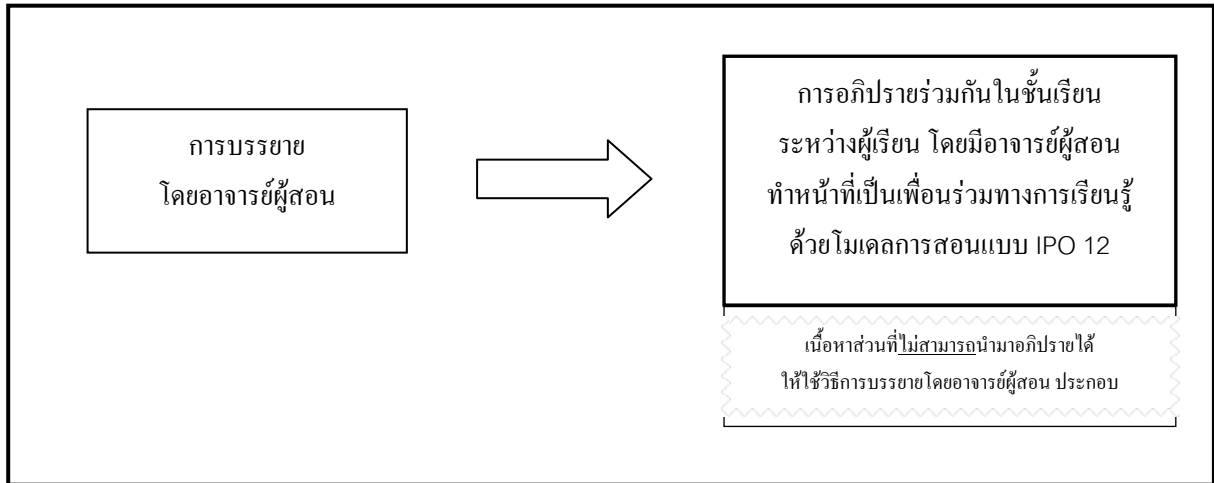
4.3.1.2.1 เป้าหมาย

เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน คือ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านของคุณวุฒิระดับปริญญาตรี (ระดับที่ 2) ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

4.3.1.2.2 รูปแบบของการจัดการเรียนการสอน

รูปแบบของการจัดการเรียนการสอน จะต้องปรับเปลี่ยนจากการบรรยายของอาจารย์ผู้สอนไปสู่การอภิปรายร่วมกันเป็นหลัก โดยมีอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ (Facilitator) ด้วย

“โมเดลการสอนแบบ IPO12” อันประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยๆ จำนวน 12 ขั้นตอน ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

ภาพที่ 4.2 การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

สำหรับการจัดการเรียนการสอนด้วยโมเดลการสอนแบบ IPO 12 ประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยๆ จำนวน 12 ขั้นตอน ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Output) ดังมีรายละเอียดตามภาพที่ 4.3

ปัจจัยนำเข้า (Input)		กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ (Output)
การมอบหมายงาน *	ปฏิบัติการค้นคว้า **	การเรียนรู้ ***	การพัฒนา
ขั้นตอนที่ 1	ขั้นตอนที่ 2	ขั้นตอนที่ 7	ขั้นตอนที่ 11
	ขั้นตอนที่ 3	ขั้นตอนที่ 8	
	ขั้นตอนที่ 4	และขั้นตอนที่ 9	ขั้นตอนที่ 12 ****
	ขั้นตอนที่ 5 และขั้นตอนที่ 6	ขั้นตอนที่ 10	

* การมอบหมายงาน ทำก่อนการเรียนการสอนในคาบเรียนครั้งต่อมา 1 สัปดาห์

** ปฏิบัติการค้นคว้ากระทำภายใน 1 สัปดาห์ก่อนการเรียนรู้ในชั้นเรียน

*** การเรียนรู้ ตามหัวข้อการเรียนรู้ประจำสัปดาห์ซึ่งถูกระบุไว้ในแผนการสอน

**** การอภิปราย ส่วนหนึ่งจะทำในคาบเรียนหัวข้อประจำสัปดาห์นั้น และอีกส่วนหนึ่งจะทำในคาบเรียนครั้งที่ 15 (ครั้งสุดท้าย)

ภาพที่ 4.3 การจัดการเรียนการสอนด้วยโมเดลการสอนแบบ IPO 12

“โมเดลการสอนแบบ IPO 12” มีรายละเอียดของการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้ คือ

1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

ขั้นตอนที่ 1 ผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันตั้งคำถาม (ประเด็น) ที่เกี่ยวกับหัวข้อการเรียนรู้ ประจำสัปดาห์ซึ่งถูกระบุไว้ในแผนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคำถามในขั้นตอนที่ 1 จากหนังสือพิมพ์รายวัน/รายสัปดาห์ วารสาร ระบบอินเทอร์เน็ต เอกสารประกอบการบรรยาย หรือสื่อสารสนเทศอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาจากในขั้นตอนที่ 2 ว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริงและส่วนใดเป็นความคิดเห็น จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารนั้น ว่าคำตอบ (หรือประเด็นสมมุติฐาน) น่าจะมีอะไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 4 ผู้เรียนสังเคราะห์คำตอบต่างๆ ของปัญหาที่ค้นพบ ว่าเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร รวมทั้งมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันและชีวิตแห่งการเป็นพลเมืองในสังคมการเมืองอย่างไร

ขั้นตอนที่ 5 ผู้เรียนพัฒนาสื่อประกอบการอภิปราย

ขั้นตอนที่ 6 ผู้เรียนปรับปรุงสื่อโดยขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้

2) ด้านกระบวนการ (Process)

ขั้นตอนที่ 7 ผู้เรียนนำผลที่ได้จากการสังเคราะห์มาอภิปรายร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน โดยใช้สื่อที่ถูกพัฒนาขึ้นประกอบ

ขั้นตอนที่ 8 และ ขั้นตอนที่ 9 (เกิดขึ้นใกล้เคียงกัน) ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ด้วยการตะล่อมกล่อมเกล้าให้การอภิปรายเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาของหัวข้อการเรียนรู้ประจำสัปดาห์ โดยอาจารย์ผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ และในขั้นตอนถัดมา ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ตระหนักในความเป็นพลเมืองดี

ขั้นตอนที่ 10 ผู้เรียนเกิดแนวทางแห่งการปฏิบัติ (หรือเกิดมโนธรรมสำนึก – รู้ถูกรู้ผิดและสามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมได้)

3) ด้านผลลัพธ์ (Output)

ขั้นตอนที่ 11 ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมในชีวิตจริงทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย

ขั้นตอนที่ 12 ผู้เรียนนำเสนอตัวอย่างจากประสบการณ์ของตนเองที่เคยปฏิบัติ หรือหลักฐานจากการปฏิบัติจริงในภายหลัง (จากการเรียนในครั้งนี้) ของขั้นตอนที่ 11 จากนั้นจึงร่วมกันอภิปรายอีกครั้ง และสรุปผลการเรียนรู้และพัฒนาจากประสบการณ์หรือหลักฐานแห่งการปฏิบัตินั้น

4.3.1.2.3 การประเมินผล

แนวทางสำหรับการประเมินผลในเรื่องการบรรลุเป้าหมายด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานแต่ละด้าน มีดังต่อไปนี้ คือ

มาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม ใช้วิธีการประเมินผล ดังต่อไปนี้

- 1) สังเกตพฤติกรรมกรรมการเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 2) สังเกตพฤติกรรมความตระหนักรู้ในการเตรียมข้อมูลและสื่อประกอบการอภิปราย
- 3) มีการอ้างอิงถึงแหล่งของข้อมูลอย่างถูกต้องและครบถ้วน
- 4) ตรวจสอบการส่งงาน/ รายงานประจำภาคเรียน ที่ได้รับมอบหมายอย่างทันเวลาและครบถ้วน
- 5) สังเกตเนื้อหาของการอภิปรายในชั้นเรียนว่ามีการคำนึงถึงหลักคุณธรรมจริยธรรมหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด

มาตรฐานด้านความรู้ ใช้วิธีการประเมินผล ดังต่อไปนี้

- 1) การทดสอบย่อยในชั้นเรียน 2 ครั้ง (ในสัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 8) การทดสอบกลางภาคเรียน และการทดสอบปลายภาคเรียน
- 2) สังเกตเนื้อหาของการอภิปรายในชั้นเรียนว่ามีความถูกต้องและเหมาะสมเพียงใด โดยพิจารณาจากหลักการของการเป็นพลเมืองดีในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 3) สังเกตพัฒนาการของระดับความรู้ของนักศึกษา

มาตรฐานด้านทักษะทางปัญญา ใช้วิธีการประเมินผล ดังต่อไปนี้

- 1) สังเกตการเตรียมข้อมูลและสื่อประกอบการอภิปรายว่า มีกระบวนการวางแผนและพัฒนาอย่างเป็นระบบหรือไม่
- 2) สังเกตเนื้อหาของการอภิปรายในชั้นเรียนว่า มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความอย่างเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่ เพียงใด
- 3) วิเคราะห์จากเนื้อหาของการอภิปรายสรุปในชั้นเรียนว่า นักศึกษาสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้และพัฒนาในชั้นเรียน ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและชีวิตแห่งการเป็นพลเมืองในสังคมการเมืองได้มากน้อยเพียงใด

มาตรฐานด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ใช้วิธีการประเมินผล ดังต่อไปนี้

- 1) สังเกตกระบวนการอภิปรายว่า นักศึกษามีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเฉพาะความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตนเอง และหลักการแห่งการปฏิบัติตามเสียงส่วนใหญ่ โดยไม่ละเมิดสิทธิของเสียงส่วนน้อยหรือไม่

2) สังเกตการเตรียมข้อมูลและสื่อประกอบการอภิปรายว่า นักศึกษาสามารถทำได้ทันเวลาหรือไม่

3) สังเกตกระบวนการทำงานในกรณีของการมอบหมายงานเป็นกลุ่ม

มาตรฐานด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ใช้วิธีการประเมินผล ดังต่อไปนี้

1) วิเคราะห์เนื้อหาของการอภิปรายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารหรือการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ว่ามีความถูกต้องหรือความเชื่อมั่นได้ในระดับใด

2) สังเกตการใช้ภาษาในการสื่อสาร ทั้งภาษาไทยในเนื้อหาของการอภิปราย (และภาษาอังกฤษในการกล่าวถึงคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง) ว่ามีความถูกต้องหรือสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมเพียงใด

3) สังเกตการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการค้นคว้า การอภิปราย หรือการนำเสนอผลงาน

4.3.2 ผลของการตรวจสอบข้อเสนอแนะทางของการเรียนการสอนสาระวิชาวิทยาศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย โดยผู้เชี่ยวชาญ

เมื่อนำผลของการพัฒนาแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชาวิทยาศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ดังมีรายละเอียดที่ได้กล่าวถึงข้างต้นแล้วนี้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นไว้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

4.3.2.1 ระดับความเชื่อมั่นของผู้เชี่ยวชาญต่อข้อเสนอแนะทางของการเรียนการสอนสาระวิชาวิทยาศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย

ตารางที่ 4.19 ผู้เชี่ยวชาญมีความเชื่อมั่นว่า “ข้อเสนอแนะทางของการเรียนการสอนสาระวิชาวิทยาศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย” สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (ระดับที่ 2 หรือระดับปริญญาตรี) ในภาพรวมอยู่ในระดับที่ “มากที่สุด” เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.20$) แต่หากเมื่อพิจารณาจากฐานนิยม ก็พบว่า ความเชื่อมั่นดังกล่าวนี้ ในภาพรวมอยู่ในระดับที่ “มาก” (Mode = 4.00)

จากนั้น เมื่อพิจารณาลงในรายละเอียดตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ก็พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ข้อเสนอแนะทางของการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาใน “ด้านคุณธรรมจริยธรรม” ได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) “ด้านความรู้” ได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) “ด้านทักษะทางปัญญา” ได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) “ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ” ได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$)

และ “ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ” ได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) โดยที่ในทุกๆ ด้านดังกล่าวข้างต้น หากพิจารณาจากฐานนิยม ก็พบว่า ความเชื่อมั่นดังกล่าวนี้ อยู่ในระดับ “มาก”

ตารางที่ 4.19 ระดับความเชื่อมั่นของผู้เชี่ยวชาญต่อ “ข้อเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชาวิทยาศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย”

มาตรฐาน	ระดับความเชื่อมั่น					ค่าเฉลี่ย ของความ ความคิดเห็น	ความหมาย ของค่าเฉลี่ย	ฐานนิยม
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	ท่านที่ 4	ท่านที่ 5			
1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	4.20	มากที่สุด	มาก
2) ด้านความรู้	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	4.40	มากที่สุด	มาก
3) ด้านทักษะทางปัญญา	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก	มากที่สุด	4.40	มากที่สุด	มาก
4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	4.20	มากที่สุด	มาก
5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	4.20	มากที่สุด	มาก
โดยภาพรวม	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	4.20	มากที่สุด	มาก

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเชื่อมั่นต่อ “ข้อเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชาวิทยาศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย” ที่ได้พัฒนาขึ้นนี้ ว่า หากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ได้ใช้แนวทางฯ ดังกล่าวนี ก็จะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (ระดับที่ 2 หรือระดับปริญญาตรี) ได้ในระดับที่ “มากที่สุด” ทั้งในภาพรวมและตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ในทุกๆ ด้าน

ในประการต่อมา เมื่อพิจารณาที่คำแนะนำสำหรับการปรับปรุง “ข้อเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชาวิทยาศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย” ดังกล่าวข้างต้นนี้ ได้พบคำแนะนำที่สำคัญของผู้เชี่ยวชาญ ดังมีรายละเอียดที่จะได้นำมาเสนอไว้ต่อไปนี้ อนึ่ง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังที่ได้นำมาเสนอไว้ในตอนถัดไป มิได้จัดเรียงลำดับไว้ตามรายนามผู้เชี่ยวชาญที่ปรากฏในภาคผนวกด้านหลัง แต่ประการใด

4.3.2.2 คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญต่อการพัฒนาข้อเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชา รัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ในมาตรฐานด้าน คุณธรรมจริยธรรม

4.3.2.2.1 ข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงถึงข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“เนื่องจากผลของการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบวัดคุณสมบัติของผู้เรียน ตามเกณฑ์เป้าหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ที่ได้พบว่า การจัดการเรียนการสอนสามารถทำให้ ผู้เรียนมีระดับของการพัฒนา ด้านคุณธรรม จริยธรรม “เพิ่มมากขึ้น” อยู่แล้ว ประกอบกับแนวทาง สำหรับการประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรม ก็มีความ เหมาะสมชัดเจนดีแล้ว” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“เรื่องตรวจสอบการอ้างอิงในรายงาน เป็นข้อดีในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม” (ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2)

จึงสรุปได้ว่าข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอนต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้าน คุณธรรมจริยธรรม คือ แนวทางสำหรับการประเมินผลการพัฒนาของผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการตรวจสอบการอ้างอิงในเล่มรายงานหรือจากการเขียนบทความ ทางวิชาการ

4.3.2.2.2 ข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงถึงข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“ยังไม่พบข้อเสีย” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“ข้อที่เขียนว่าประเมินจากการสังเกตนั้น ไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ไม่มี หลักฐานอ้างอิง ดังนั้น ควรเป็นลักษณะการให้คะแนนหรือบันทึกพฤติกรรมให้มีหลักฐาน” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3)

“ไม่มีเนื้อหาและกระบวนการที่เด่นชัดในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม” (ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4)

จึงสรุปได้ว่าข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอนต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้าน คุณธรรมจริยธรรม คือ การประเมินจากการสังเกต หากไม่มีการบันทึกพฤติกรรมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

จะทำให้ขาดหลักฐานสำหรับการอ้างอิง รวมทั้งเนื้อหาและกระบวนการสำหรับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน ก็ยังไม่ชัดเจน

ดังนั้น สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาคำคัญทั้ง 2 ประการดังกล่าวถึงข้างต้นนี้ ขอให้พิจารณา ในตอนถัดไป

4.3.2.2.3 แนวทางการปรับปรุงโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“ควรบันทึกพฤติกรรมของนักศึกษาโดยการเก็บคะแนน น่าจะดีที่สุด เพราะข้อจำกัดด้าน จำนวนของนักศึกษา” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3)

“อาจมีการเพิ่มเนื้อหาในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักรัฐศาสตร์” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4)

จึงสรุปได้ว่า แนวทางการปรับปรุงโมเดลการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียน ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ จะต้องบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยการบันทึกคะแนนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และการจัดการเรียนการสอนควรจะสอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักรัฐศาสตร์ไว้ในบทเรียนด้วย

ดังนั้น ด้วยคำแนะนำดังกล่าวทั้ง 2 ประการข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้วางแนวทางเพิ่มเติมไว้ว่า การบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม จะต้องกระทำอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ด้วยวิธีการ อาทิ การสุ่มการเช็คชื่อเข้าชั้นเรียน การตรวจสอบว่ารายงานหรือบทความทางวิชาการของผู้เรียนมีระบบการอ้างอิงที่ถูกต้องและสอดคล้องกันทั้งภายในเนื้อหาและบรรณานุกรมด้านหลัง การบันทึกเวลา การส่งงาน (หรือการนำเสนอผลงานประกอบกิจกรรมการอภิปรายในชั้นเรียน) ว่าทันเวลาหรือไม่ รวมทั้งปริมาณชิ้นงานว่าครบถ้วนหรือไม่ด้วย

ในประการต่อมา ขณะที่อยู่ในกระบวนการของการอภิปรายประกอบสื่อต่างๆ ในชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอนจะต้องพยายามเชื่อมโยงเนื้อหาสาระเข้าสู่เรื่องคุณธรรมจริยธรรม อันได้แก่ 1) มีจิตสาธารณะ เสียสละ และตระหนักในคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรม 2) มีวินัย ขยัน อดทน ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม 3) เคารพสิทธิ คุณค่า ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง 4) ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของสถาบันและสังคม และ 5) มีความซื่อสัตย์สุจริต ตระหนักและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาการและวิชาชีพ

4.3.2.3 คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญต่อการพัฒนาข้อเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชา รัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ในมาตรฐานด้านความรู้

4.3.2.3.1 ข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงถึงข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“เนื่องจากผลของการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน ด้วย “แบบวัดคุณสมบัติของผู้เรียนตามเกณฑ์เป้าหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ” ที่ได้พบว่า การจัดการเรียนการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนมีระดับของการพัฒนาความรู้ “เพิ่มมากขึ้น” อยู่แล้ว ประกอบกับเนื้อหาสาระวิชาทางรัฐศาสตร์โดยตรงและรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ (Facilitator) ด้วยโมเดลการสอนแบบ IPO12 มีความเหมาะสมชัดเจนแล้ว” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“มีการอภิปรายและนำเสนอของนักศึกษา ทำให้มีการค้นคว้าเพิ่มเติม” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2)

“การทดสอบ ทำให้มีหลักฐานในการประเมินผล” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3)

“มีการระบุเนื้อหา/ สาระไว้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนได้รับความรู้ที่ครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และ มีการบอกกระบวนการ/ ขั้นตอนในการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ความรู้ชัดเจนและเป็นระบบ” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4)

จึงสรุปได้ว่าข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอนต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้านความรู้ คือ การจัดการเรียนการสอนด้วยโมเดลการสอนแบบ IPO 12 และการกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ หรือผู้อำนวยการความสะดวกสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียน มีความเหมาะสมและชัดเจน โดยได้ให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์ กระบวนการหรือขั้นตอน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งกิจกรรมการอภิปรายและนำเสนอผลงานการค้นคว้าของผู้เรียน ยังบังคับให้ผู้เรียนต้องมีการค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง รวมทั้งการประเมินผลด้วยวิธีการทดสอบย่อยทั้ง 2 ครั้ง การทดสอบกลางภาคเรียน และการทดสอบปลายภาคเรียน ยังทำให้มีหลักฐานของคะแนนที่เป็นลายลักษณ์อักษรด้วย

4.3.2.3.2 ข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงถึงข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“ด้านเนื้อหา: เนื่องจากเป็นวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป (พื้นฐาน) ยังขาดเนื้อหาในมิติเชิงการเชื่อมโยงบูรณาการของศาสตร์ (ยังไม่ชัดเจน)” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“ไม่ได้ระบุว่ามีการอภิปรายกี่ครั้งในรายวิชา” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2)

“การสังเกตนั้น ไม่มีบันทึก ควรจะมีการให้คะแนนการอภิปรายในชั้นเรียน (Class Participation) และการสังเกตพัฒนาการ (ข้อ3) ดูเหมือนจะซ้ำกับข้อ 1 (การทดสอบ)” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3)

จึงสรุปได้ว่าข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอนต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้านความรู้ คือ ขาดการเชื่อมโยงหรือการบูรณาการเนื้อหา มิได้ระบุว่า จะมีการอภิปรายจำนวนกี่ครั้งตลอดภาคการศึกษา และการสังเกตการอภิปรายในชั้นเรียนจะต้องมีการให้คะแนนโดยบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรด้วย

ดังนั้น สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาสำคัญทั้ง 3 ประการดังกล่าวถึงข้างต้นนี้ ขอให้พิจารณาในตอนถัดไป

4.3.2.3.3 แนวทางการปรับปรุงโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“ควรเพิ่มเนื้อหาที่สะท้อนถึง ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์ (ในฐานะศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาการเมือง *political study* ภายในรัฐและระหว่างรัฐ) กับศาสตร์อื่นทางสังคมศาสตร์ อาทิ *Political Sociology, Political Economy, Political Psychology, Political Geography เป็นต้น*” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“ควรมีการอภิปรายหรือนำเสนอ 3-4 ครั้ง” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2)

จึงสรุปได้ว่า แนวทางการปรับปรุงโมเดลการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้านความรู้ คือ ควรเพิ่มเนื้อหาสาระที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของรัฐศาสตร์กับสาขาวิชาอื่นๆ และควรมีการจัดอภิปรายประมาณ 3-4 ครั้ง ตลอดภาคการศึกษา

ดังนั้น ด้วยคำแนะนำทั้ง 2 ประการดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับจุดอ่อนของโมเดลการสอนนี้ ผู้วิจัยจึงได้วางแนวทางเพิ่มเติมไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนจะต้องพยายามเชื่อมโยงเนื้อหาสาระหรือการบูรณาการไปสู่สาขาวิชาอื่นๆ โดยเฉพาะสาขาวิชาชีพในอนาคตของกลุ่มนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน

ในขณะที่ ประเด็นเรื่องการอภิปรายได้กำหนดไว้แล้วว่า การจัดการเรียนการสอนจะเน้นไปที่กระบวนการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนระหว่างผู้เรียน โดยมีอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ (ภาพที่ 4.2) และเฉพาะเนื้อหาในส่วนที่ไม่สามารถนำมาอภิปรายได้เท่านั้น ที่จะคงใช้

วิธีการสอนแบบบรรยายโดยอาจารย์ผู้สอนต่อไป ดังนั้น จึงอนุมานได้ว่า การอภิปรายในชั้นเรียนจะมีในทุกๆ คาบเรียน (ครั้ง) ตลอดภาคการศึกษา โดยยกเว้นเฉพาะคาบเรียนในสัปดาห์แรก เท่านั้น

ในประการสุดท้าย การสังเกตเนื้อหาของ การอภิปรายในชั้นเรียน จะมีการให้คะแนนโดยบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของคะแนนเก็บของผู้เรียนตลอดภาคการศึกษา โดยกระบวนการสังเกตดังกล่าวนี้ จะให้ความสำคัญทั้งในเชิงปริมาณ (คือ จำนวนครั้งที่แต่ละคนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น) และในเชิงคุณภาพ (คือ เนื้อหาสาระของการอภิปราย ที่แสดงถึงพัฒนาการของระดับความรู้ของผู้เรียนแต่ละคน)

4.3.2.4 คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญต่อการพัฒนาข้อเสนอแนะทางการเรียนการสอนสาระวิชา รัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ในมาตรฐานด้านทักษะทางปัญญา

4.3.2.4.1 ข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงถึงข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“การใช้รูปแบบการสอนแบบเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ (Facilitator) ด้วยโมเดลการสอนแบบ IPO12 น่าจะมีความเหมาะสมชัดเจนดีแล้ว แต่ (ดูจุดอ่อนประกอบ)” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ท่านที่ 1)

“เนื้อหาและระบบการอภิปรายเป็นตัวชีวิตที่ดี” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2)

จึงสรุปได้ว่า ข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอนต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้านทักษะทางปัญญา คือ การใช้รูปแบบการสอนแบบเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้และโมเดลการสอนแบบ IPO 12 เป็นสิ่งที่เหมาะสมและชัดเจน รวมทั้งเนื้อหาและการใช้วิธีการอภิปรายถือว่าเป็นตัวชีวิต (วิธีการ) ที่ดี

4.3.2.4.2 ข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงถึงข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“เนื่องจากผลของการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน ด้วย “แบบวัดคุณสมบัติของผู้เรียนตามเกณฑ์เป้าหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ” ที่ได้พบว่า การจัดการเรียนการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนมีระดับของการพัฒนาทักษะทางปัญญา “ยังคงที่ไม่พัฒนา” ดังนั้น การใช้รูปแบบการสอนแบบเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ (Facilitator) ด้วยโมเดลการสอนแบบ IPO12 อาจไม่เพียงพอ ที่จะพัฒนา

และประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนด้านทักษะทางปัญญาได้อย่างชัดเจนเชิงประจักษ์ ผู้เรียนอาจยังไม่มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาคุณสมบัติด้านนี้อย่างเพียงพอ” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“ข้อ 1-3 ในการสังเกตและวิเคราะห์ต่างๆ นั้น ควรจะกำหนดในลักษณะของการให้คะแนนแก่นักศึกษาไปเลย” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3)

“ประเมินผลได้ยากกว่ามีคุณลักษณะตามมาตรฐานดังกล่าว” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4)

จึงสรุปได้ว่า ข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอนต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้านทักษะทางปัญญา คือ วิธีการสอนแบบเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้และโมเดลการสอนแบบ IPO 12 อาจจะไม่สามารถพัฒนาทักษะทางปัญญาของผู้เรียนหรือประเมินผลคุณลักษณะที่ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะผู้เรียนอาจยังไม่มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาคุณสมบัติดังกล่าวอย่างเพียงพอได้ สำหรับวิธีการประเมินผลด้วยการสังเกตพฤติกรรมการวางแผนและพัฒนาสื่อประกอบการอภิปรายพร้อมทั้งเนื้อหาของการอภิปราย ควรจะใช้วิธีการกำหนดเป็นคะแนนให้กับผู้เรียน ซึ่งอาจจะประเมินผลได้ยาก ว่าผู้เรียนมีทักษะทางปัญญาเกิดขึ้นจริงและในระดับใด

ดังนั้น สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวถึงข้างต้นนี้ ขอให้พิจารณาในตอนถัดไป

4.3.2.4.3 แนวทางการปรับปรุงโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“สำนักฯ อาจเพิ่มวิชาในเชิงส่งเสริมทักษะการค้นคว้าทางสังคมศาสตร์หรือรัฐศาสตร์ (*Skills for Social Science หรือ Political Inquiry*) ที่มีหัวข้อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ โมเดลการสอนแบบ IPO 12 และเป้าหมายการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานแต่ละด้าน อาทิ พื้นฐานการคิดและการเขียน วิธีการค้นคว้าในห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศเพื่อการค้นคว้าอื่นๆ การเขียนรายงานและการอ้างอิง การพัฒนาทักษะการเขียนและการนำเสนอรายงานแบบต่างๆ อาทิ การเขียนเชิงพรรณนา การเขียนเชิงโต้แย้ง การเขียนเชิงวิเคราะห์ วิพากษ์ วิภาษ สังเคราะห์และการเขียนเชิงเปรียบเทียบ ตลอดจน หัวข้อการใช้สื่อ โสตทัศนและโปรแกรมสารสนเทศเพื่อนำเสนอ ฯลฯ” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“ควรทำแบบฟอร์มประเมินผลให้คะแนนนักศึกษาไปเลย เพื่อให้มีหลักฐานที่ชัดเจน (*Solid Evidence*)” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3)

“ต้องใช้เวลาเรียนรู้และปฏิบัติก่อนวัดผลในเรื่องดังกล่าว เพราะต้องใช้เวลาในการสร้างทักษะทางปัญญา” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4)

จึงสรุปได้ว่า แนวทางการปรับปรุงโมเดลการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้านทักษะทางปัญญา คือ ควรเพิ่มรายวิชาที่ว่าด้วยการส่งเสริมทักษะการค้นคว้าและการเขียนรายงาน จากนั้น ควรมีการพัฒนาแบบฟอร์มสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา เพื่อบันทึกคะแนนจากการเตรียมข้อมูลและสื่อประกอบการอภิปราย รวมทั้งเนื้อหาของ การอภิปราย และควรจะให้เวลากับนักศึกษาช่วงหนึ่งก่อนการวัดผลจริง

ดังนั้น ด้วยคำแนะนำทั้ง 3 ประการข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงได้วางแนวทางเพิ่มเติมไว้ว่า ระหว่างที่นักศึกษาเข้าพบอาจารย์ผู้สอนเพื่อขอรับคำแนะนำใน “ขั้นตอนที่ 6 ผู้เรียนปรับปรุงสื่อโดยขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้” อาจารย์ผู้สอนควรจะให้คำแนะนำเกี่ยวกับทักษะการค้นคว้าและการเขียนรายงานประกอบเพิ่มเติมด้วย

นอกจากนั้น ในระหว่างกระบวนการของการอภิปรายในชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอนควรจะให้ การเสริมแรงและกระตุ้นให้นักศึกษาได้อภิปรายด้วยการถามคำถามนำทางหรือตะล่อมกล่อมเกลานักศึกษาให้เกิดทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความอย่างเป็นเหตุเป็นผล

ประการต่อมา ในระหว่างกระบวนการอภิปราย อาจารย์ผู้สอนจะต้องบันทึกผลการเรียนรู้และพัฒนา ด้านทักษะทางปัญญาของผู้เรียนเป็นรายบุคคลลงบนแบบฟอร์มที่ได้พัฒนาขึ้น อันถือว่าเป็นหลักฐานอย่างเป็นรูปธรรม แต่การบันทึกดังกล่าวนี้ อาจจะทำในคาบเรียนหลังจากการสอบกลางภาคเรียนแล้ว ทั้งนี้ เพราะในช่วงระยะเวลาก่อนการสอบกลางภาคเรียน ผู้เรียนจะได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะในด้านดังกล่าวนี้ ระยะเวลาหนึ่งก่อนการเก็บคะแนนจริง

4.3.2.5 คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญต่อการพัฒนาข้อเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชา วิทยาศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ในมาตรฐานด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.3.2.5.1 ข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงถึงข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“เนื่องจากผลของการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน ด้วย “แบบวัดคุณสมบัติของผู้เรียนตามเกณฑ์เป้าหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ” ที่ได้พบว่า การจัดการเรียนการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนมีระดับของการพัฒนาด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ “เพิ่มมากขึ้น” อยู่แล้ว ประกอบกับรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้ (Facilitator) ด้วยโมเดลการสอนแบบ IPO12 และแนวทางสำหรับการประเมินผลผู้เรียนด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีความเหมาะสมชัดเจนดีแล้ว” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“มีการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน และครูผู้สอน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล”
(ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4)

จึงสรุปได้ว่า ข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอนต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คือ การจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้และโมเดลการสอนแบบ IPO 12 รวมทั้งแนวทางการประเมินผลด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความเหมาะสมและชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน จะทำให้ทั้งระหว่างกลุ่มนักศึกษาผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอน เกิดการพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้โดยตรง

4.3.2.5.2 ข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงถึงข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“เนื่องจากผู้ประเมินตรวจสอบข้อเสนอแนวทาง (ข้าพเจ้า) ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่จัดโดย หลักสูตร สาขาวิชา คณะ สำนัก จึงไม่สามารถประเมินจุดอ่อนได้ (จะขยายความในข้อเสนอแนะ)” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“การสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาอาจจะดูเป็นอัตนัย (Subjective) เกินไป ควรมีการบันทึกที่เป็นปรนัย (Objective)” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3)

จึงสรุปได้ว่า ข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอนต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คือ มิได้มีการกล่าวถึงกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาของนักศึกษาผู้เรียน รวมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาของนักศึกษาด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรม มีความเป็นอัตนัย (คือ ขึ้นอยู่กับตัวผู้ประเมิน) มากจนเกินไป

ดังนั้น สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้ง 2 ประการดังกล่าวถึงข้างต้นนี้ ขอให้พิจารณาในตอนถัดไป

4.3.2.5.3 แนวทางการปรับปรุงโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“หลักสูตร ภาควิชา คณะ สำนัก ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่สอดคล้องกับรายวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทุกวิชา โดยให้นักศึกษารับผิดชอบบริหารจัดการ โครงการ/ กิจกรรมด้วยตนเองตาม

หลัก PDCA อาทิ โครงการบริการวิชาการ โครงการศึกษาดูงาน เป็นต้น” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“ให้คะแนนการอภิปรายโดยอิงจากนักศึกษามีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ และมีหลักฐานเชิงประจักษ์” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3)

“อาจเพิ่มเทคนิคการสอน เช่น ทำงานกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำความรู้จักกัน” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4)

จึงสรุปได้ว่า แนวทางการปรับปรุงโมเดลการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คือ ควรจะมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อาทิ โครงการบริการทางวิชาการให้กับชุมชนโดยนักศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ ควรจะพัฒนาตัวชี้วัดสำหรับการประเมินพฤติกรรมของนักศึกษาด้วยวิธีการสังเกต เพื่อลดความเป็นอัตนัยลง และในประการสุดท้าย ควรจะส่งเสริมให้ทุกคนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันมากที่สุด

ดังนั้น ด้วยคำแนะนำทั้ง 3 ประการข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงได้วางแนวทางเพิ่มเติมไว้ว่า นักศึกษาทุกคนที่ลงทะเบียนเรียน จะต้องร่วมกันจัดทำโครงการบริการทางวิชาการให้กับชุมชน หรือโครงการชุมชนศึกษาขึ้นมา 1 โครงการ สำหรับการทำงานเป็นกลุ่มใหญ่ ซึ่งในกิจกรรมดังกล่าวนี้ นักศึกษาผู้เรียนทุกคนจะได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างการวางแผน การจัดและดำเนินโครงการ และการประเมินผลโครงการดังกล่าวนี้ (ส่วนการทำงานเป็นกลุ่มย่อย นักศึกษาจะได้รับประสบการณ์ดังกล่าวนี้แล้ว จากกิจกรรมตามโมเดลการสอนแบบ IPO 12)

ในประการต่อมา ตัวชี้วัดสำหรับการประเมินพฤติกรรมของนักศึกษาด้วยวิธีการสังเกต ควรจัดทำขึ้นโดยสอดคล้องกับเกณฑ์เป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา ในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อันประกอบไปด้วย 1) เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและสามารถทำงานเป็นทีม 2) มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม มีมนุษยสัมพันธ์และมารยาทสังคมที่ดี มีความคิดเชิงบวก และมีวิถีภาวะทางอารมณ์และสังคม 3) มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและงานในกลุ่ม 4) สามารถใช้ความรู้ในศาสตร์มาช่วยเหลือสังคมในประเด็นที่เหมาะสม 5) มีความรับผิดชอบต่อพัฒนาการเรียนรู้ทั้งต่อตนเองและวิชาชีพ และ 6) สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมองค์กร

4.3.2.6 คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญต่อการพัฒนาข้อเสนอแนวทางของการเรียนการสอนสาระวิชา รัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ในมาตรฐานด้านทักษะ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

4.3.2.6.1 ข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงถึงข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“เช่นเดียวกับมาตรฐานด้านทักษะทางปัญญา” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีมาก เพราะต้องค้นคว้าข้อมูล ต้องมีการทำสื่อ และการสื่อสารมีการใช้ เพราะมีการอภิปราย การนำเสนองาน การถามตอบ” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4)

จึงสรุปได้ว่า ข้อดี (จุดแข็ง) ของโมเดลการสอนต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้าน ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การใช้รูปแบบการสอน แบบเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้และโมเดลการสอนแบบ IPO 12 เป็นสิ่งที่เหมาะสมและชัดเจน ประกอบกับผู้เรียนจะต้องมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมาก เพราะต้องค้นคว้าข้อมูล มีการจัดทำสื่อ ประกอบการอภิปราย และการนำเสนองาน (ข้อมูลประกอบการอภิปรายและสื่อ) ระหว่างกระบวนการ อภิปราย

4.3.2.6.2 ข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงถึงข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“เช่นเดียวกับมาตรฐานด้านทักษะทางปัญญา” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“การวิเคราะห์และสังเกตจะประเมินได้ยาก” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3)

“การวิเคราะห์เชิงตัวเลขยังไม่ค่อยมี อาจมีการปรับในเนื้อหาหรือวิธีการให้มีในส่วนนี้” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4)

จึงสรุปได้ว่า ข้อเสีย (จุดอ่อน) ของโมเดลการสอนต่อการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้าน ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ วิธีการสอนแบบเพื่อน ร่วมทางการเรียนรู้และโมเดลการสอนแบบ IPO 12 อาจจะไม่สามารถพัฒนาทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียนหรือประเมินผลคุณลักษณะที่ได้รับการ พัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะผู้เรียนอาจจะไม่มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาคุณสมบัติดังกล่าวอย่างเพียงพอ ประกอบกับการวิเคราะห์และสังเกตพัฒนาการในทักษะด้านนี้ของผู้เรียน อาจจะทำให้ยาก

และในประการสุดท้าย ผู้เรียนอาจจะมีได้มีโอกาสสำหรับการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ซึ่งควรจะปรับให้มีกิจกรรมดังกล่าว ในเนื้อหาหรือกระบวนการอภิปรายให้มีทักษะนี้ร่วมด้วย

ดังนั้น สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาคำคัญทั้ง 3 ประการดังกล่าวถึงข้างต้นนี้ ขอให้พิจารณาในตอนถัดไป

4.3.2.6.3 แนวทางการปรับปรุงโมเดลการสอน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อการปรับปรุงโมเดลการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ

“เช่นเดียวกับมาตรฐานด้านทักษะทางปัญญา” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1)

“ควรเป็นระบบการให้คะแนนนักศึกษาตามพฤติกรรมที่ต้องการประเมินผลไปเลย” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3)

“อาจผสมผสานทั้ง 3 ส่วนในการนำไปปฏิบัติจริง โดยผู้สอนอาจยกตัวอย่างให้ผู้เรียนทราบว่าผสมผสานอย่างไร” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4)

จึงสรุปได้ว่า แนวทางการปรับปรุงโมเดลการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนทางด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ควรเพิ่มรายวิชาที่ว่าด้วยการส่งเสริมทักษะการค้นคว้าและการเขียนรายงาน สำหรับการวิเคราะห์และสังเกตพัฒนาการในทักษะด้านนี้ของผู้เรียนเนื่องจากทำได้ยาก ดังนั้น จึงควรใช้ระบบการให้คะแนนกับผู้เรียนตามพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และในประการสุดท้าย ผู้สอนควรยกตัวอย่างกรณีศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจว่าจะผสมผสานทักษะในด้านนี้ทั้ง 3 ส่วน (การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ) เข้าด้วยกัน สำหรับการนำไปปฏิบัติจริงได้อย่างไรบ้าง

ดังนั้น ด้วยคำแนะนำทั้ง 3 ประการข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงได้วางแนวทางเพิ่มเติมไว้ว่า ระหว่างที่นักศึกษาเข้าพบอาจารย์ผู้สอนเพื่อขอรับคำแนะนำใน “ขั้นตอนที่ 6 ผู้เรียนปรับปรุงสื่อโดยขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นเพื่อนร่วมทางการเรียนรู้” อาจารย์ผู้สอนควรจะให้คำแนะนำเกี่ยวกับทักษะการค้นคว้า การเขียนรายงาน หรือการนำเสนอผลงาน ประกอบเพิ่มเติมด้วย ดังที่ได้เคยนำเสนอประเด็นนี้ไว้แล้วในหัวข้อทักษะทางปัญญา นอกจากนี้ ในระหว่างกระบวนการของการอภิปรายในชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอนควรจะให้การเสริมแรงและกระตุ้นให้นักศึกษาได้อภิปรายด้วยการถามคำถามนำทางหรือตะล่อมกล่อมเกลานักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการอภิปรายให้มากที่สุด อันเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการด้านการสื่อสารของผู้เรียนโดยตรง

ในประการต่อมา ควรมีการพัฒนาแบบฟอร์มสำหรับการให้คะแนนกับผู้เรียนโดยวิธีการสังเกตพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนดังกล่าวนี้ จะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายตามกรอบมาตรฐานของทักษะด้านนี้ อันได้แก่ 1) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์และสถิติเพื่อวิเคราะห์

ประมวลผล การแก้ปัญหา เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และนำเสนอข้อมูลได้อย่างเหมาะสม 2) มีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขในการค้นคว้าและแก้ไขปัญหา 3) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูล และจัดการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ และ 4) มีทักษะในการสื่อสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเลือกใช้รูปแบบการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

และในประการสุดท้าย ผู้สอนควรเตรียมและนำเสนอกรณีศึกษา ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้โดยตรง อาทิ การนำผลงานวิจัยในเชิงปริมาณของอาจารย์ผู้สอน มาเป็นกรณีศึกษาสำหรับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสจัดกระทำกับข้อมูลดิบ ด้วยโปรแกรมการคำนวณทางคอมพิวเตอร์ จนได้ผลลัพธ์จากการคำนวณในทางสถิติ แล้วจึงนำไปสู่การแปลความหมาย และการสรุปผล พร้อมทั้งยกตัวอย่างการรายงานผลการวิจัยขึ้นดังกล่าวนี้ ในรูปแบบของทั้งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และการนำเสนอผลงานในที่ประชุมทางวิชาการหรือในวารสารทางวิชาการประกอบไว้ด้วย ซึ่งในประการหลังนี้ จะเป็นตัวอย่างที่ดี (The Best Practice) สำหรับนักศึกษา ต่อการเรียนรู้และพัฒนาในเรื่องทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานทางวิชาการอีกด้วย

4.3.2.7 คำแนะนำหรือข้อวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญต่อการพัฒนาข้อเสนอแนวทางการเรียนการสอนสาระวิชารัฐศาสตร์ในฐานะวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยไทย ประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม

คำแนะนำหรือข้อวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญที่ได้กล่าวถึงประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม มีดังต่อไปนี้ คือ

“หนึ่ง) ข้อเสนอโดยรวมจะคล้ายคลึงกัน คือ เปลี่ยนการสังเกตหรือวิเคราะห์ เป็นการให้คะแนนกับนักศึกษาไปเลย และสอง) ควรสร้างอัตลักษณ์ของรายวิชา โดยผ่านมาตรฐานทั้ง 5 ข้อนี้” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3)

“หนึ่ง) วิธีการในคำอธิบายรายวิชา อาจเขียนแยกมาอีกย่อหน้า หรือใส่ไว้ในส่วนอื่นๆ เช่น เขียนบอกในการเรียนการสอนแต่ละครั้งว่าอยู่ในขั้นตอนใด สอง) โมเดลการสอนแบบ IPO 12 มีความชัดเจนและมีขั้นตอนที่เข้าใจง่ายและทำได้จริง แต่อาจปรับภาษาให้ง่าย เช่น ขั้นตอน 10 เกิดแนวทางแห่งการปฏิบัติ และสาม) คำอธิบายมาตรฐานในแต่ละข้อ พบว่า มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานนั้นๆ หลายตัว จึงอาจทำให้ภายใน 1 กรอบ ไม่สามารถพัฒนาได้ครบตามนั้น” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4)

“หนึ่ง) โดยภาพรวมแล้ว มีความเชื่อมั่นกับข้อเสนอแนวทางการเรียนการสอนฯ ในระดับที่มากที่สุด ในกรอบมาตรฐานทุกๆ ด้าน สอง) การเปรียบเทียบผลของการทดสอบก่อนและทดสอบหลัง ควรจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในทางสถิติ คือ *t-Test* เพื่อให้มีความสำคัญ

กับระดับนัยสำคัญทางสถิติ เพราะการเปรียบเทียบแบบธรรมดาๆ ที่ได้นำเสนอนั้น จะเป็นการเปรียบเทียบที่มีได้คำนึงถึงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจจะเป็นความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ก็เป็นไปได้ สาม) การวิจัยชิ้นนี้ มีความชัดเจนเกี่ยวกับ TQF. แต่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการจำแนกวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามแนวคิดของ Bloom ที่ว่าด้วยเรื่องความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติ หรือ KAP. และสี่) จากผลของการศึกษาในเบื้องต้น ที่พบว่า ด้วยวิธีการสอนที่ได้ใช้อยู่ในปัจจุบัน (ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2555) สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาคุณลักษณะในด้านต่างๆ ได้เพียงแค่ 4 ด้าน และยังคงเหลือเพียงแค่ด้านทักษะทางปัญญาเท่านั้น ที่ไม่สามารถพัฒนาให้มีระดับที่เพิ่มมากขึ้นได้ กล่าวคือ ยังคงมีอยู่ในระดับเท่าเดิมเท่านั้น ดังนั้น แม้โมเดลการสอนที่นำเสนอจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทักษะทางปัญญา แต่การจัดการเรียนการสอนก็จะต้องพยายามรักษามาตรฐานในด้านอื่นๆ ไว้ พร้อมทั้งต้องพยายามเพิ่มประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้นด้วย” (ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5)

จึงสรุปได้ว่า คำแนะนำหรือข้อวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม ประกอบไปด้วย

- 1) การสังเกตหรือการวิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน ควรใช้วิธีการให้เป็นคะแนนกับนักศึกษา
- 2) ควรพัฒนาอัตลักษณ์ของรายวิชา โดยผ่านทางกรอบมาตรฐานทั้ง 5 ด้าน
- 3) รูปแบบการจัดการเรียนการสอน (วิธีการ) ในคำอธิบายรายวิชา ควรเขียนแยกลงมาอีกหนึ่งย่อหน้า หรืออาจนำไปใส่ไว้ในเอกสารอื่น อาทิ แผนการสอน (มคอ.3) เป็นต้น
- 4) ควรปรับภาษาที่ใช้อธิบายประกอบ “โมเดลการสอนแบบ IPO 12” ให้ง่ายขึ้น อาทิ “ขั้นตอนที่ 10 ผู้เรียนเกิดแนวทางแห่งการปฏิบัติ (หรือเกิดมโนธรรมสำนึก – รู้รู้ผิดและสามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมได้)” ควรปรับเปลี่ยนเป็น “ขั้นตอนที่ 10 เกิดแนวทางแห่งการปฏิบัติ”
- 5) ในกรอบมาตรฐานแต่ละด้าน มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก จึงอาจทำให้การจัดการเรียนการสอนจริง ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามตัวแปรเหล่านั้นได้ทั้งหมด
- 6) ผู้เชี่ยวชาญ (ท่านที่ 5) มีความเชื่อมั่นต่อโมเดลการสอนในระดับที่มากที่สุด ในกรอบมาตรฐานทั้ง 5 ด้าน
- 7) การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยใน “ส่วนที่ 2 ผลของการพัฒนาผู้เรียนในสาระวิชารัฐศาสตร์ ตามเกณฑ์เป้าหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กับกรณีศึกษาใน สจล.วิทยาเขตชุมพร” ควรเปรียบเทียบด้วยค่าสถิติ t-Test
- 8) การวิจัยนี้ มีความชัดเจนเกี่ยวกับ TQF. แต่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับแนวคิดของ Bloom
- 9) แม้โมเดลการสอนจะมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทักษะทางปัญญาของผู้เรียน แต่ก็ต้องไม่ละเลยที่จะพยายามรักษามาตรฐานของการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงกรอบมาตรฐานในด้านอื่นอีก 4 ด้าน ประกอบไว้ด้วย

ดังนั้น ด้วยคำแนะนำหรือข้อวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 9 ประการข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงได้วางแนวทางเพิ่มเติมไว้ว่า

1) กิจกรรมการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนจะต้องบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรม ซึ่งมีโครงสร้างและเนื้อหาที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละด้าน

2) การสร้างอัตลักษณ์ของรายวิชา ควรจะพิจารณากำหนดว่าภารกิจตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ทั้ง 5 ด้าน ด้านใดถือว่าเป็น “ภารกิจหลัก” และด้านใดถือว่าเป็น “ภารกิจรอง” จากนั้น จึงพัฒนาอัตลักษณ์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิของรายวิชาขึ้น ตามน้ำหนักดังกล่าวถึงนี้

3) คำอธิบายเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน อาจปรากฏในคำอธิบายรายวิชาในเอกสารหลักสูตรการศึกษา (มคอ.2) ก็ได้ แต่ต้องแสดงถัดลงมาในย่อหน้าสุดท้ายของคำอธิบายรายวิชานั้นๆ หรืออาจนำไปใส่ไว้ในเอกสารแผนการสอน (มคอ.3) ก็ได้เช่นเดียวกัน